

Sinama Durumları

- Sinama durumları, öğrencide gözlemeye karar verdiğimiz istendik davranışların kazanılıp kazanılmadığı hakkında bir yargıya varma işidir.
- Her davranışı yoklayan bir ölçme aracı ya da test maddesi ile davranışların öğrenilip öğrenilmediğinin ortaya çıkarılması gereklidir.

Sinama Durumları

- Sinama durumlarını düzenlerken dikkat edilecek hususlar şunlardır:
  - Belirtke tablosu hazırlanmalıdır. Bir dersin hedefleri ve içeriğın verilmesi söz konusudur.
  - Sinama durumunun hangi amaçla düzenleneceğine karar verilmelidir.
  - Sinama durumu bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanların niteliklerine ve davranışın düzeyine göre belirlenmelidir.

Sinama Durumları

- Sinama durumları hedef-davranışların yoklanmasında işe koşulacak uygun soru tiplerine göre hazırlanmalıdır.
- Sinama durumu açık, seçik ve anlaşılır olmalıdır.
- Kolay sorular başa, sona ve ortaya dağıtılmalıdır.
- Kopya çekmeye olanak tanınmamalıdır.

Sinama Durumları

- Sinama durumu yoklanacak davranışla ilgili olmalıdır.
  - Sorunun içinde birden fazla ve değişik düzeyde davranış bulunmamalıdır.
  - Sinama durumu açık, seçik ve anlaşılır olmalıdır.
  - Yazım ve anlatım hatası bulunmamalıdır.
  - Öğrencinin yaşına, sınıf düzeyine, sözcük dağarcığına uygun olmalıdır.

Sinama Durumları

- Soru, olumsuz söz ya da söz öbekleri ile bitiyorsa, bunların altı çizilmeli ya da italik yazılmalıdır.
- Soru çoktan seçmeli ise, soru kökü ve seçeneklerde anlatım birliği bulunmalıdır.
  - Soru kökü ve seçenekler çok uzun olmamalı,
  - Tek olumlu ya da tek olumsuz seçeneğe yer verilmemelidir.
  - Seçenekler arasında tek doğru yanıt bulunmalıdır.

Sinama Durumları

- Çoktan seçmeli testlerde çeldiriciler bilenleri yanıltmamalı, bilmeyenlere çekici gelmelidir.
  - Seçenek sayısı sınıf düzeyine uygun olmalıdır.
  - Sinama durumu bilenle bilmeyeni ayırmalıdır. Bileni şaşırtmamalı, bilmeyene ipucu vermemelidir.
  - Her soru bağımsız olmalı, bir soru diğerinin ipucu olmamalıdır.

Sinama Durumları

- Sorunun yanıtlanması için yeterli zaman verilmelidir.
  - Yeterli zaman soru sayısı ve güçlük düzeyiyle ilgilidir.
  - Sinama durumunda dönüt, düzeltme ve ipucu kullanılmamalıdır.
  - Kolay sorular başa, sona ve ortaya dağıtılmalıdır.

Sinama Durumları

- Sınav ortamı davranışın gerektirdiği koşullara göre düzenlenmelidir.
- Sınav ve davranış için gerekli her türlü araç ve gereç bulundurulmalıdır.
- Benzer nitelikteki sorular gruplandırılmalıdır.

Eğitim Programı Tasarımı ve Modeller

- Eğitim programı tasarımı, **bir programın hangi öğelerden oluşacağıının ortaya çıkarılması** sürecidir.
- Program tasarımı, **öğretimin düzenlenmesini anlamlı bir bütünlük içinde** ele almayı amaçlar.

Eğitim Programı Tasarımı ve Modeller

- Bir eğitim programı planlanırken iŖe öncelikle programın nasıl olacağını tasarlamakla başlanmalıdır.
- Program geliştirme çalışmalarına başlamadan önce program tasarımı ortaya konulmaktadır.

Eğitim Programı Tasarımı ve Modeller

- Program tasarımları, bir eğitim programını oluşturan temel öğelerden oluşmakta ve bu öğeler arasındaki ilişkiler açısından farklılıkları ortaya koymakla farklı tasarımlar ortaya çıkmaktadır. Bu programın temel öğeleri ise,
  - Hedef- İçerik- Öğrenme Yaşantıları-Değerlendirme
  - Eğitim programı tasarımları bu öğelere farklı ağırlıklar verilerek oluşur.

Eğitim Programı Tasarımı ve Modeller

- Bu süreçte tasarımcı kendine özgü tasarımını ortaya koyar.
  - Program tasarımı yapılırken program geliştirme grubu ve görevli uzmanların **felsefi görüşleri** ile toplumun başat felsefi görüşleri **hedeflerin seçiminde etkili** olmaktadır. Ayrıca bu **felsefi görüş içerik seçiminde, öğrenme-öğretme süreçlerinin düzenlenmesinde ve geliştirilen programın başarısının nasıl değerlendirileceğinde** de yargılara *rehberlik eder.*

Eğitim Programı Tasarımı ve Modeller

- Eğitim programı tasarımı çalışmasıyla büyük oranda bir **programın ana erevesi** ortaya konulmaya çalışılarak 4 temel soruya yanıt aranır:
  - Ne yapılmalıdır?
  - Konu alanı neleri içermelidir?
  - Hangi ğrenme stratejileri, kaynak ve etkinlikleri kullanılmalıdır?
  - Sonuçları değerlendirmek için hangi lme teknikleri ve araçları kullanılmalıdır?

Eğitim Programı Tasarımı ve Modeller

- Bu 4 öğe birbirleriyle sürekli ilişki içinde olup, bir öğe hakkında verilen bir karar diğerlerini de etkilemektedir.
- Program tasarımlarının tümünün bu 4 temel öğeyi içermesi gerekmektedir.

Program Tasarımı Yaklaşımları

- Eğitim programları tasarımlarını geliştirmede genelde 3 temel yaklaşım izlenmektedir.
  - Konu merkezli program tasarımları
  - Öğrenen merkezli program tasarımları
  - Sorun merkezli program tasarımları

1. Konu Merkezli Program Tasarımları

- Eğitim uygulamalarında **en yaygın** kullanılan bir tasarım şeklidir.
- Programın her bir ögesi bir bütün olarak algılanmaktadır.
- Okullarda uygulanan eğitim programlarının büyük bir **çoğunluğu** bu tasarım yaklaşımıyla düzenlenmiştir.

Konu Merkezli Program Tasarımları

- Bu yaklaşım 4 ana şekilde görülmektedir:
  - Konu tasarımı
  - Disiplin tasarımı
  - Geniş alanlı tasarım
  - Süreç tasarımı

Konu tasarımı

- Hem **en eski yaklaşım**, hem de tüm eğitimciler tarafından **en iyi bilinen** yaklaşımdır.
- Ders kitabına ve öğretmenin etkinliklerine dayanmaktadır.
- **Öğretmen** konunun uzmanı olarak kabul edilmektedir.
- Bu tasarımda program bilginin nasıl geliştiğine bakılarak organize edilmektedir.
  - Bilginin hızlı bir şekilde artması konu alanlarının sayısının da artmasına neden olur.

Disiplin tasarımı

- Bu tasarım ikinci dünya savaşından sonra ortaya çıkmış, 1950'lerde güç kazanmış ve 1960'larda en parlak dönemi yaşamıştır.
- Tasarım **içeriğe** dayalıdır; ancak konu tasarımından **farkı** *konuların temelinin hangi akademik disiplinden ortaya çıktığına odaklanmaktadır.*
  - Bu yaklaşımda *konuların ne şekilde verildiği* ve bu *bilgilerin nasıl kullanılabileceği* önemlidir.

Geniş alanlı tasarım

- Bu yaklaşım da konu merkezli tasarımın neden olduğu **parçalanma** ve **bölümlerdeki ayrılma** sorununa **çözüm getirme** amacı ile oluşturulmuştur.
- Bu tasarımın **amacı, konuları mantığa uygun bir şekilde bir araya getirmektir.**
  - **Ör:** farklı dersler olan coğrafya, ekonomi, politika, antropoloji, sosyoloji ve tarih bir araya getirilerek sosyal bilgiler dersi oluşturulur.

Geniş alanlı tasarım

- Bu yaklaşım daha çok ilk ve orta okullarda uygulanmaktadır.

Süreç tasarımı

- Her konu için ayrı ayrı öğrenme yollarını düzenleme yerine, **tüm konular için ortak bir öğrenme yolunu** ön plana çıkaran bir tasarım yaklaşımıdır.
- Amaç, öğrencinin en iyi şekilde **nasıl öğreneceği**dir.

2. Öğrenen Merkezli Tasarımlar

- Tüm program tasarımcıları **öğreneni** ön planda tutar.
  - Bu nedenle, öğrencinin programın merkezi olduğu ve her konunun ona göre düzenlenmesi gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır.

Öğrenen Merkezli Tasarımlar

- Öğrenen merkezli tasarımlar 4'e ayrılmaktadır:
  - Çocuk merkezli tasarımlar
  - Yaşantı merkezli tasarımlar
  - Romantik (Radikal) tasarımlar
  - Hümanistik tasarımlar

Çocuk merkezli tasarımlar

- Bu tasarımın savunucuları, öğrencinin **en iyi şekilde öğrenebilmesi** için **etkin duruma geçirilmesi** gerektiğini öne sürmüşlerdir.
- Bu savunuculara göre, **öğrenme öğrencinin yaşantısından ayrılmamalıdır**. Ve ikisi birbirine bağlantılıdır.
- Öğrencinin **ilgisi ve ihtiyaçları** ön plandadır.

Yaşantı merkezli tasarımlar

- Bu yaklaşım da çocuk merkezli yaklaşım gibidir.
- Ancak bu yaklaşımda çocukların ihtiyaçları ve ilgilerinin önceden tasarlanamayacağı fikri ön plandadır.
  - Bu yaklaşıma göre, eğitim programı tüm ihtiyaçları önceden belirtemez. **Öğretmen her öğrenciye uygun olanı, uygulama alanında vermelidir.**

Romantik (Radikal) Tasarımlar

- Romantik program tasarımları her öğrencinin kendi doğasında ele alınmasının uygun olacağını öne sürmektedir.
- Öğrenenleri öğrenme sürecinin merkezine koymaktadır.
  - Bu tasarımı savunanlara göre, okullar programlarını öğrencilerini eğitmekten çok kontrol etmek için kullandıklarını savunmaktadırlar.
  - Ayrıca, öğrencilerin kendilerinin eğitimde sorumluluk almaları ve özgürlük istemeleri gerektiğini savunurlar.

Hümanistlik tasarım

- Bu tasarımcılar, hümanistik psikolojiyi ön planda tutmuşlardır.
- Davranışsal psikoloji ve eğitim programı tasarımlarına tepki olarak ortaya çıkmıştır.
- Bu psikolojik yaklaşımda insan davranışın basit bir etki-tepki ilişkisinden daha karmaşık olduğu ileri sürülmektedir.

3. Sorun Merkezli Tasarımlar

- Bu tasarımlar da öğrenen merkezli tasarımlar gibi, felsefi yaklaşım olarak **bireysel odaklıdır**.
- Bu tasarımlarda asıl **odak noktası** hem **bireysel** hem de **sosyal problemlerdir**.
- Kişilerin sorunları asla göz ardı edilmez.
  - Bu tasarımlar, öğrencilerin toplumsal sorunları, ihtiyaçları, ilgi ve yetenekleri üzerinde durur.

Sorun Merkezli Tasarımlar

- Bu tasarımcılar, hayatın gerçek problemlerini ön planda tuttıkları için kişinin durumunu da göz önünde bulundurlar.
- Bu yaklaşımda, konu kadar öğrencinin gelişmesi de ön plandadır.

Sorun Merkezli Tasarımlar

- Sorun merkezli tasarımlar 3'e ayrılmaktadır:
- Yaşam şartları tasarımı
- Çekirdek tasarımı
- Toplumsal sorunlar ve yeniden kurmacılık tasarımı

Yaşam şartları tasarımı

- Bu tasarımla, eğitimciler öğrencilerin kavrayışlarını geliştirmekte ve “gerçek” dünya ile ilgili sorunları konusunda genelleme becerisi kazanmalarında yardımcı olmaktadır.

Çekirdek tasarımı

- Bu tasarım da konu merkezlidir ve genel eğitim düzeyine odaklanmıştır.
- Tasarımlar, öğrenci sisteme girmeden önce yapılır. Ancak bazı değişikliklere de olanak sağlar.
- **Toplumun sorunlarını ön planda tutar.**
  - Öğrencinin **toplumun sorunlarını görmesini** ve bu **konulara eğilmesini amaç edinir.**

Toplumsal sorunlar ve yeniden kurmacılık tasarımı

- Bu tasarımcılar, toplumun sosyal, politik, ekonomik gelişmelerinin program tasarımı ile bağlantısı konusu üzerinde ilgilenirler.
- Program tasarımı ile eğitimcilerin, **toplumun iyileştirilmesine katkıda bulunabileceklerine inanırlar.**

Toplumsal sorunlar ve yeniden kurmacılık tasarımı

- Bu yaklaşımda zamanın sürekli olarak toplumu değiştirmeye zorladığı görüşü ön plandadır.
  - Bu değişimin ise en iyi şekilde okul ile gerçekleştirilebileceği ileri sürülür.

Eğitimde Program Geliştirme Modelleri

- Amerika, Avrupa ve Türkiye’de en yaygın şekilde kullanılan program geliştirme modelleri:
  - ABD’de yaygın olan eğitim program modelleri
    - Taba Modeli
    - Tyler Modeli
    - Taba-Tyler Modeli
    - Sistem Yaklaşımına Göre Program Geliştirme Modeli

Eğitimde Program Geliştirme Modelleri

- Avrupa'da yaygın olan program modelleri
  - Rasyonel Planlama Modeli
  - Süreç Yaklaşımı Modeli
  - Yenilikçi/Durumsal Model
- Türkiye'de ise 2004 yılında MEB tarafından benimsenen MEB Yeni Program Geliştirme Modeli yer almaktadır.